

Kulttuuri on kunnalle ratkaisu

KULTA

Kulttuuri on kunnalle ratkaisu

Tiivistelmä:

Monipuolinen kulttuurielämä kertoo siitä, että kunta on elinvoimainen. Kulttuuri on kunnan käsissä oleva muutosvoima, jonka avulla se voi edullisesti lisätä vetovoimaansa, pitovoimaansa ja lumovoimaansa. Hyvinvointialueille kulttuuri on keino edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Tavoite:

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n ja sen jäsenjärjestöjen tavoite alue- ja kuntavaaleissa on se, että kulttuuri on mukana ratkaisemassa kaikkia kunnan ja hyvinvointialueen keskeisiä haasteita.

Kulttuuri ja taide sopivat ratkaisuksi kaikille kunnille!

Kulttuuri ja taide sopivat ratkaisuksi kaikille kunnille: kunnat ovat keskenään hyvin erilaisia, mutta onneksi kulttuuri on ratkaisu monenlaisiin ongelmiin! Tässä ohjelmassa esitellään erikokoisten kuntien ja hyvinvointialueiden mahdollisia haasteita ja ongelmia, joissa kulttuuria kannattaa käyttää yhtenä ratkaisuna. Lisäksi ohjelmassa annetaan kultaisia papukaijamerkkejä hyville käytännöille eri puolella Suomea. Kulttuuri on jokaisenoikeus. Saavutettava kulttuuri, taide ja kulttuuriperintö kuuluvat kaikille.

Papukaijamerkki: Kaustinen

Kaustinen tunnetaan kulttuuristaan. Se on tehnyt kansanmusiikista ja kansantanssista olennaisen osan brändiään.

Hyvinvointialueille kulttuuri on kustannustehokas tapa edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä niin, että painopistettä julkisten varojen käytössä saataisiin siirrettyä hintavista, korjaavista hoidoista ennaltaehkäiseviin hyvän elämän palveluihin. Suomessa kutsutaan kulttuurihyvinvoinniksi kulttuuripalveluja ja taidelähtöisiä menetelmiä, joiden avulla hyvinvointia ja terveyttä vahvistetaan, autetaan kuntoutumaan sairauksista kuten aivoinfarktista ja pärjäämään sairauden, kuten muistisairauden kanssa. WHO suosittaa käyttämään kulttuuria osana terveydenhuoltoa ja hoivaa. Kulttuurihyvinvointi kannattaa ottaa osaksi asiakas- ja palveluohjausta, joka on kuntien ja hyvinvointialueiden yhteinen tehtävä.

Papukaijamerkki: Pirkanmaa

Pirkanmaalla on luotu monipuolinen kulttuuripalvelutarjotin, jonka avulla kulttuuri on helppo löytää.

Kunnan ja kaupungin näkökulmasta kulttuuri on tärkeä vetovoimatekijä, pitovoimatekijä ja kunnan käsissä oleva tapa lisätä verotuloja. Tapahtumien ja luovan teollisuuden elinkeinopoliittinen merkitys on kiistaton. Kulttuuri on osa kunnan strategiaa ja siten tärkeä tekijä kunnan menestymisessä. Se toimii liimana kaupunki- ja aluekehityksessä ja sillä on myönteinen vaikutus sekä alueen että asukkaiden identiteetteihin.

Papukaijamerkki: Kajaani

Kajaani ja Kainuun liitto ovat ottaneet kulttuurin osaksi elinvoimapolitiikkaansa ja tehneet siihen strategisista investointeja kuten taidekamppuksen.

Kuntien strategioissa tavoitellaan uusia toimintatapoja sekä ennaltaehkäisevää, hyvinvointia ja elinvoimaa tuovaa toimintaa. Näihin näkökulmiin kulttuurin ja taiteen ammattilaisilla on paljon annettavaa. Kulttuuri on konkreettinen keino paitsi toteuttaa kaupunkistrategian vaatimat tavoitteet, myös tehdä kaupungista henkisesti kooltaan asukasluokkaan isomman.

Papukaijamerkki: Sodankylä

Pitkäjänteinen sitoutuminen kansainväliseen taidetapahtumaan eli Sodankylän elokuvajuhliin on innostava esimerkki kaikille. Kaikki on mahdollista!

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n tavoite on saada kunnat oivaltamaan kulttuurin arvon myös syvällisempien haasteiden ratkaisussa. Kulttuuri on merkittävä henkisen huoltovarmuuden ja kriisinkestävyyden rakentaja. Kulttuuripalvelut ja kulttuuriperintö lisäävät yhteisöllisyyttä ja vähentävät yksinäisyyttä.

Papukaijamerkki: Asikkala

Kunnan strategiassa päätettiin panostaa kulttuuriin lisäämään elinvoiman lisäksi myös hyvinvointia. Palkattiin kulttuurituottaja, jonka työpöydällä ovat niin näyttelyt, tapahtumat kuin kirjastoon lainattavaksi tehdyt sanataidesalkut.

Yksi tutkittuja kulttuurin harrastamisen vaikutuksia on samanhenkisten ystävien löytäminen, mikä voi olla nuoren elämässä aivan käännteentekevä asia. Taide ja kulttuuri ovat tärkeä osa lasten ja nuorten kasvua, osaamista ja yhteisöllisyyden kokemista. Se toteutuu, kun kunta huolehtii lasten ja nuorten yhdenvertaisesta kulttuurikasvatuksesta ja -opetuksesta, sekä tarjoaa mahdollisuuksia taiteen ja kulttuurin harrastamiseen.

Papukaijamerkki: Rantasalmi

Rantasalmella lukio, puhallinorkesteri ja kansalaisopisto ovat tehneet tiivistä yhteistyötä todella pitkään. Pienen kunnan lukio on saatu pysymään elävänä houkuttelemalla opiskelijoita muualta Suomesta musiikkiteatteri- ja studiotekniikkalinjoilla.

Kulttuuriperinnön ja taiteen arvo liittyy ihmisyyteen ja koko kansakunnan yhteiseen tarinaan. Taidelähtöiset menetelmät oppimisen tukena vahvistavat olennaisia tulevaisuustaitoja. Luovuus voisi olla yksi vahvuksistamme, mutta se vaatii sitä, että me suomalaiset arvostamme kulttuuriamme, kieltämme ja taidettamme ja olemme valmiita vaalimaan sen elävyyttä ja monimuotoista kukoistusta kaikkialla varhaiskasvatuksesta julkisen taiteen hankkeisiin.

Papukaijamerkki: Lappeenranta

Lappeenrannassassa julkista taidetta on toteutettu poikkitaiteellisesti ja paikallisiin tarinoin pohjautuen. Tarinarannalla on yksityinen rahoitus ja se kuuluu Lappeenrannan taidemuseon kokoelmaan.

Kulttuuri on kunnan käsissä. Kunta voi kehittää uusia tapoja tuottaa kuntalaisille kulttuuria ja taidetta ketterästi ja tehokkaasti. Yksi kehittämisen tapa voisi olla "kulttuurin kuntayhtymän" perustaminen. Yhteistyö on tapa taklata valtion leikkausten vaikutuksia oman alueen kulttuuritoimijoihin. Nyt tarvitaan ennakkoluulottomia edelläkävijöitä, jotta osa Suomen alueista ei tyystin hiljene. Kulttuuri on kaikille kunnille sopiva keino aktivoida kuntalaisia.

Papukaijamerkki: Päijät-Häme

Päijät-Hämeen lastenkulttuurikeskus Efekti palvelee kaikkia Päijät-Hämeen kuntia pienimmästä isoimpaan. Se vie lastenkulttuuria alueen päiväkoteihin ja kouluihin.

Kulttuuri on kustannustehokasta ja ennaltaehkäisevää

Ongelmia ja ratkaisuja

Ongelma: huoli lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

Ratkaisu: taideharrastukset, taideopetus ja taide-elämykset tukevat lapsen kasvua ja kehitystä.

Ongelma: muuttotappio ja heikkenevä kuntatalous.

Ratkaisu: kunnille, joilla asukasluku pienenee, kulttuuri on kunnan käsissä oleva keino luoda elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä.

Ongelma: Väestö vanhenee.

Ratkaisu: Aktiivinen ja yhteisöllinen elämäntapa mahdollistaa hyvän elämänlaadun pitkin ikää.

Ongelma: Sosiaali- ja terveysmenojen kasvu on saatava kuriin.

Ratkaisu: Kulttuuri on kustannustehokas keino kohentaa hyvinvointia ja terveyttä.

Ongelma: Täytyisi houkutella työvoimaa ja saada heidät jaksamaan.

Ratkaisu: Kulttuuri on kustannustehokas tapa parantaa ihmisten työhyvinvointia ja alueen vetovoimaa.

Ongelma: ekologinen kestävyys.

Ratkaisu: kulttuuri antaa merkityksellisyyttä ja elämyksiä tavalla, joka on kestävä kulutusmuoto.

Ongelma: huoli lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

Ratkaisu: taideharrastukset, taideopetus ja taide-elämykset tukevat lapsen kasvua ja kehitystä.

- Taideharrastukset vahvistavat luovuutta, oppimista ja keskittymiskykyä.
- Kunnassa on käytössä kulttuurikasvatussuunnitelma, joka takaa kaikille varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa koulupäivän aikaisen kulttuuri- ja taidetoiminnan ja näin vähentää eriarvoisuutta.
- Jokainen lapsi ja nuori pääsee mieleisen ja laadukkaan taideharrastuksen pariin. Tätä tarjoavat muun muassa taiteen perusopetus, harrastamisen Suomen mallin kerhot ja lastenkulttuurikeskusten toiminta.
- Monilukutaito on kirjattu opetussuunnitelmiin läpi kaikkien kouluasteiden ja oppiaineiden laaja-alaisena osaamisalueena, jotta Suomi olisi maailman monilukutaitoisin maa vuonna 2030.
- Lasten terveys vaatii mielekästä tekemistä ilman älylaitteita.

Papukaijamerkki: Porvoo

Porvoon kulttuurikasvatussuunnitelma takaa kaikille porvoolaisille lapsille oikeuden kulttuuriin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön.

Ongelma: muuttotappio ja heikkenevä kuntatalous.

Ratkaisu: kunnille, joilla asukasluku pienenee, kulttuuri on kunnan käsissä oleva keino luoda elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä.

- Missä tahansa voi olla eloisa ja omaperäinen paikalliskulttuuri ja vahva side omaan kulttuuriperintöön.
- Kulttuuritoimijat ja kulttuurialan oppilaitokset ovat alueidensa vetovoimatekijöitä.
- Kulttuurin parissa erilaiset ihmiset voivat saada yhteisiä kokemuksia ja löytää syitä kiinnittyä paikkakunnalle. Vahvempi kulttuuriperintöjen ymmärrys luo hyväksyvemmän ja turvallisemman yhteisön, jossa erilaisista taustoista tulevat kuntalaiset tuntevat tulevansa nähdyksi. Tämä voi vähentää syrjintää ja kiusaamista.
- Kulttuuripalvelut vetävät puoleensa korkeakoulutettuja ja nuoria asukkaita sekä lapsiperheitä.
- Kulttuuritoimijat toimivat yhteistyössä alueen yritysten kanssa ja vahvistavat koko palvelusektoria.

Papukaijamerkki: Sotkamo

Sotkamo selvitti syitä olla muuttamatta Sotkamoon ja kulttuuritapahtumien puute nousi tutkimuksessa yhdeksi syyksi. Niinpä Sotkamo palkkasi kulttuurituottajan pitämään huolta siitä, että jatkossa tapahtuu!

Ongelma: Väestö vanhenee.

Ratkaisu: Aktiivinen ja yhteisöllinen elämäntapa mahdollistaa hyvän elämänlaadun pitkin ikää.

- Kulttuuri vahvistaa ikääntyneiden toimijuutta ja sosiaalista elämää monipuolisten osallistumismahdollisuuksien kautta.
- Kulttuuri vastaa ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin haasteisiin, sillä se mm. nostaa mielialaa ja vähentää ahdistuneisuutta.
- Kulttuuri edistää muistin toimintaa ja tekee hyvää niin aivoille kuin sydämelle.
- Ikäihmisten vapaaehtoistyö kulttuuriyhdistyksissä vahvistaa kunnan elinvoimaa.
- Kulttuuri tuo sukupolvet yhteen luomalla ylisukupolvisia siltoja.

Papukaijamerkki: Kymenlaakso ja Satakunta

Kymenlaakson ja Satakunnan hyvinvointialueet kokeilevat kulttuurilähetettä, jolla voidaan esimerkiksi antaa taideresepti kroonisesta kivusta kärsiville ikäihmisille.

Ongelma: Sosiaali- ja terveystenon kasvu on saatava kuriin.

Ratkaisu: Kulttuuri on kustannustehokas keino kohentaa hyvinvointia ja terveyttä.

- Laaja kulttuuriosallistuminen vahvistaa mielen hyvinvointia ja kriisinsietokykyä.
- Taideharrastus lisää elämään mielekkyyttä sekä vähentää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä.
- Hyvinvointialueet voivat elintapaohjauksella hyödyntää alueella olevia kulttuuripalveluja.

- Kirjastot ovat yhteisiä henkisiä kuntosaleja ja kansalaisyhteiskunnan tiloja, joihin on matala kynnyks mennä.
- Hyvinvointialueella voidaan ottaa käyttöön Kaikukortti, jonka avulla tiukassa taloudellisessa tilanteessa olevat pääsevät kokemaan ja tekemään kulttuuria maksutta ja näin ennaltaehkäisemään syvempiä ongelmia.

Papukaijamerkki: Kauhajoki

Kunnat voivat ohjata hyte-kertoimen perusteella valtiolta saamansa rahoituksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen - myös kulttuurihyvinvointiin ja kulttuuriin. Kauhajoella on päätetty tehdä näin.

Ongelma: Täytyisi houkutella työvoimaa ja saada heidät jaksamaan.

Ratkaisu: Kulttuuri on kustannustehokas tapa parantaa ihmisten työhyvinvointia ja alueen vetovoimaa.

- Ilman tapahtumia ei tapahdu mitään.
- Kulttuurielämykset ja harrastusmahdollisuudet luovat voimaa ja iloa sote-henkilöstölle ja muillekin hyvinvointialueen ja kunnan osaajille, joista on pulaa ja joilla on vaativan ammattinsa tähden jaksamisen haasteita.
- Monipuolinen kulttuurielämä houkuttelee perheitä muuttamaan paikkakunnalle ja jäämään sinne asumaan.
- Kulttuuritapahtumat ja -harrastukset, sekä kulttuuriperintö kiinnittävät ihmiset yhteisöihinsä ja asuinalueisiinsa.
- Vireä kulttuurielämä viestii tulevaisuuskosta, edistyksestä ja hyvinvoinnista.

Papukaijamerkki: Turku

Turun Lähimmäispalveluyhdistys ry tarjoaa työntekijöilleen siinä missä asiakkailleenkin hengähdyshetken ja elämyksiä virtuaalitaiteen avulla. Sille on varattu palvelutalossa oma tila.

Ongelma: ekologinen kestävyys.

Ratkaisu: kulttuuri antaa merkityksellisyyttä ja elämyksiä tavalla, joka on kestävä kulutusmuoto.

- Taide ja kulttuuriperintö voivat lisätä kestävien elämäntapojen houkuttelevuutta.
- Kulttuuri voi auttaa uskomaan muutokseen.
- Kulttuuriperintö auttaa rakastamaan maisemaa ja olevaa niin paljon, että sitä haluaa vaalia.
- Kulttuuritarjonta tukee myös muiden palvelualojen kasvua ja vahvistaa näin tuotannon ja kulutuksen painopisteen siirtymistä tavaroista palveluihin ja tukee siten kestävää kasvua.

Papukaijamerkki: Kerava

Kerava on ottanut kulttuurin osaksi kestävää asumista. Kerava on tunnettu purkutaiteestaan ja se myös järjesti uuden ajan rakentamisen tapahtuman, jossa kulttuurilla oli merkittävä rooli.

Kulttuuri on kunnalle ratkaisu!

KULTTA